

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

Кафедра журналістики

Проректор

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

_____ 20__ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ**

спеціальність 061 – Журналістика

Івано-Франківськ – 2022 рік

Робоча програма **СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ**

для студентів за напрямом підготовки Журналістика,

вересень, 2022 р. – 24 с.

Розробник:

Холод Олександр Михайлович, доктор філологічних наук,
професор кафедри журналістики

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
журналістики

Протокол від “31” серпня 2022 р. № 1

Завідувач кафедри:

_____ Холод Олександр Михайлович

“31” серпня 2022 р.

Схвалено методичною радою факультету філології.

Протокол від “7” вересня 2022 р. № 1

“7” вересня 2022 р.

Голова _____ (доц. Мартинець А.М.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань <u>06 – Журналістика</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)
	спеціальність <u>061 – Журналістика</u> (шифр і назва)	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): _____	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ _____ _____ (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 90		6-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 8	Рівень вищої освіти: <u>бакалавр</u>	12 год.
		Практичні, семінарські
		18 год.
		Лабораторні
		____ год.
		Самостійна робота
		60 год.
Індивідуальні завдання: ____ год.		
	Вид контролю: екзамен	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – оволодіти основами теорії соціальних комунікацій, сформулювати уявлення про соціальні комунікації як середовище, у якому працюють різні фахівці (професійні комуніканти) за законами цього середовища та про інформацію як відомості про будь-що.

Загальні компетентності:

- ЗК01.Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК02.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Фахові компетентності спеціальності:

- СК 01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності;
- СК 02. Здатність формувати інформаційний контент;
- СК 03. Здатність створювати медіапродукт.

Програмні результати навчання:

- ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань
- ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції
- ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації
- ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

ПРОГРАМА КУРСУ

Модуль 1.

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ ЗА КОРДОНОМ

ТЕМА 1. Зародження ідей дослідження соціальних комунікацій (роль Папи Римського Пія XI).

Причини зародження ідей і теорій соціальних комунікацій. Роль Папи Римського Пія XI у становленні ідей соціальних комунікацій. Концептуальні підходи до вивчення соціальних комунікацій.

ТЕМА 2. Теорія соціальних комунікацій А.В. Соколова (як метатеорія), В. Конецької, Ф. Шаркова (Росія).

Метатеорія соціальних комунікацій А. Соколова. Погляд соціологів на теорію соціальної комунікації В. Конецької. Теорія масової комунікації як підґрунтя для ідей Ф. Шаркова про соціальні комунікації. Формування ідей соціальних комунікацій в теорії іміджбілдінгу та прикладних соціальнокомунікаційних технологій Д. Гаври

ТЕМА 3. Сучасні теорії соціальних комунікацій Ю. Подгурецького та Т. Гобан-Класа (Польща).

Соціальна комунікація як інтердисциплінарна область у теорії Ю. Подгурецького. Детермінанти соціальної комунікації. Психологічні аспекти соціальної комунікації. Соціальні комунікації з позицій теорій медіа та масової комунікації у трактовці Т. Гобана-Класа. Теорії дифузії інновацій. Теорія Д. Лернера. Теорія В. Шрамма.

ТЕМА 4. Комплексні моделі соціальних комунікацій. Вивчення соціальних комунікацій у Вашингтонському університеті (США). Соціальні комунікації в теорії Н. Палачева (Болгарія).

Комплексні моделі соціальної комунікації (Вашингтонський університет, США). Соціальні комунікації як соціальна компетенція у концепції Р. Кемпбелл (США). Теорія соціальних комунікацій Д. Тімлера (G. Timler) у лікуванні дітей шкільного віку від алкогольної залежності (США). Освітня модель SCERTS: соціальна комунікація, емоційна регуляція, підтримка транзакцій у теорії Б. Прізанта, Е. Везербі, Е. Рубін та Е. Лоран (США). Концепція соціальної комунікації в теорії Н. Палачева (Болгарія).

ТЕМА 5. Основні положення моделі соціальної комунікації болю в теорії Д. Крейга (Канада) та ідеї розвитку соціальних комунікацій в Ліссабонській школі (Португалія).

Соціальнокомунікаційна модель болу в теорії Д. Крейга (Ванкуверська школа соціальних комунікацій, Канада). Погляди на роль соціальної комунікації в теорії М. Піно та Н. Гонтє (Ліссабонська школа).

Модуль 2.

ТЕОРІЯ ТА ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ В УКРАЇНІ.

ТЕМА 6. Основні тенденції розвитку теорії соціальних комунікацій з позицій соціального інжинірингу (В. Різун, Г. Почепцов, О. Холод).

Концептуальні погляди В. Різун на соціальні комунікації як інструмент соціального інжинірингу. Теорія комунікаційного та соціального інжинірингу і соціальні комунікації з позицій Г. Почепцова. Основні тенденції розвитку соціальних комунікацій у теорії комтека О. Холода.

ТЕМА 7. Специфіка аналізу соціальних комунікацій в теорії імутації О. Холода.

Специфіка соціальних комунікацій, що реалізуються в три етапи соціального інжинірингу в концепції О. Холода. Ідентифікація соціальних комунікацій як перший етап соціального інжинірингу. Моделювання соціальних комунікацій на другому етапі конструювання соціального інжинірингу. Верифікація ідентифікованих моделей соціальних комунікацій у межах реалізації інструментарію соціальних комунікацій.

ТЕМА 8. Трансгресивна тенденція розвитку соціальних комунікацій (підхід В. Ільганаєвої).

Теорія соціальних комунікацій В. Ільганаєвої: перший рівень комунікаційного знання «Суспільство як комунікаційна єдність». «Загальна теорія комунікації» на другому рівні комунікаційного знання в теорії соціальних комунікацій В. Ільганаєвої. Соціальні комунікації як зміст третього рівня комунікаційного знання теорії соціальних комунікацій В. Ільганаєвої. Трансгресивна тенденція розвитку соціальних комунікацій у теорії В. Ільганаєвої.

ТЕМА 9. Сучасні тенденції розвитку наукової галузі «Соціальні комунікації», відбиті в дисертаційних роботах докторів наук із соціальних комунікацій (від 2008 року й дотепер).

Методологічна тенденція розвитку наукової галузі «Соціальні комунікації». Праксиологічна тенденція розвитку наукової галузі «Соціальні комунікації». Розвиток наукової галузі «Соціальні комунікації»: трансгресивна тенденція.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 1. Теорія та ідеї соціальних комунікацій А.В. Соколова (як метатеорія), В. Конецької, Ф. Шаркова та Д. Гаври.

Мета: надати інформацію про провідні ідеї соціальної комунікації у працях дослідників.

План

1. Метатеорія соціальних комунікацій А. Соколова.
2. Погляд соціологів на теорію соціальної комунікації В. Конецької.
3. Теорія масової комунікації як підґрунтя для ідей Ф. Шаркова про соціальні комунікації.
4. Формування ідей соціальних комунікацій в теорії іміджбїлдіngu та прикладних соціальнокомунікаційних технологій Д. Гаври.

Завдання

1. Знайти схематичне зображення концепції соціальних комунікацій як метатеорії А. Соколова. Перемалювати (скопювати) і бути готовим на семінарському занятті здійснювати аналіз та критичну рефлексію моделі.
2. Обґрунтувати соціологічний підхід до аналізу ідей соціальної комунікації (залучаючи тлумачення В. Конецької).
3. Висловити думку щодо істинності твердження про те, що теорія масової комунікації може бути підґрунтям для ідей соціальної комунікації (звернутися до конспекту ідей Ф. Шаркова).
4. Пояснити причини включення ідей іміджбїлдіngu і паблік рилейшнз в теорію соціальних комунікацій Д. Гаври.

Література: 14, 24–25.

ТЕМА 2. Комплексні моделі соціальних комунікацій. Вивчення соціальних комунікацій у Вашингтонському університеті (США). Соціальні комунікації в теорії Н. Палачева (Болгарія).

Мета: розширити знання студентів про комплексні моделі соціальних комунікацій дослідників Вашингтонського університету та теорію соціальних комунікацій Н. Палачева.

План

1. Комплексні моделі соціальної комунікації (Вашингтонський університет, США).

2. Соціальні комунікації як соціальна компетенція у концепції Р. Кемпбелл (США).
3. Теорія соціальних комунікацій Д. Тімлера (G. Timler) у лікуванні дітей шкільного віку від алкогольної залежності (США).
4. Освітня модель SCERTS: соціальна комунікація, емоційна регуляція, підтримка транзакцій у теорії Б. Прізанта, Е. Везербі, Е. Рубін та Е. Лоран (США).
5. Концепція соціальної комунікації в теорії Н. Палачева (Болгарія).

Завдання

1. Здійснити реферативний огляд основних праць дослідників кафедри слова і слуху Вашингтонського університету (див. сайт <https://depts.washington.edu/soccomm/model.html>).
2. Довести доцільність вивчення ідей соціальних комунікацій Д. Тімлера (G. Timler) у лікуванні дітей шкільного віку від алкогольної залежності (США).
3. У парі із співкурсником підготувати презентацію (у будь-якому вигляді: письмовому, усному, електронному) освітньої моделі SCERTS: соціальна комунікація, емоційна регуляція, підтримка транзакцій у теорії Б. Прізанта, Е. Везербі, Е. Рубін та Е. Лоран (США).
4. Розтлумачити основні положення концепції соціальної комунікації в теорії Н. Палачева (Болгарія).

Література: 29–30, 33–34.

ТЕМА 3. Специфіка аналізу соціальних комунікацій в теорії інмутації О. Холода.

Мета: прищепити навички здійснення аналізу соціальних комунікацій з позиції теорії інмутації О. Холода.

План

1. Специфіка соціальних комунікацій, що реалізуються в три етапи соціального інжинірингу в концепції О. Холода.
2. Ідентифікація соціальних комунікацій як перший етап соціального інжинірингу.
3. Моделювання соціальних комунікацій на другому етапі конструювання соціального інжинірингу.
4. Верифікація ідентифікованих моделей соціальних комунікацій у межах реалізації інструментарію соціального інжинірингу.

Завдання

1. Пояснити специфіку тлумачення соціальних комунікацій із позицій соціального інжинірингу у концепції О. Холода.

2. Навести 2 приклади ідентифікації соціальних комунікацій на першому етапі здійснення соціального інжинірингу.
3. Пояснити суть процесу моделювання соціальних комунікацій на другому етапі конструювання соціального інжинірингу.
4. Письмово описати верифікацію однієї з ідентифікованих моделей соціальних комунікацій з позицій соціального інжинірингу.

Література: 10–12, 20–24.

ТЕМА 4. Трансгресивна тенденція розвитку соціальних комунікацій (підхід В. Ільганаєвої).

Мета: закріпити знання про трансгресивну тенденцію розвитку соціальних комунікацій у теорії В. Ільганаєвої.

План

1. Теорія соціальних комунікацій В. Ільганаєвої: перший рівень комунікаційного знання «Суспільство як комунікаційна єдність».
2. «Загальна теорія комунікації» на другому рівні комунікаційного знання в теорії соціальних комунікацій В. Ільганаєвої.
3. Соціальні комунікації як зміст третього рівня комунікаційного знання теорії соціальних комунікацій В. Ільганаєвої.
4. Трансгресивна тенденція розвитку соціальних комунікацій у теорії В. Ільганаєвої.

Завдання

1. Довести думку В. Ільганаєвої про те, що суспільство є комунікаційною єдністю.
2. Розтлумачити основні положення загальної теорії комунікації у трактовці В. Ільганаєвої (див.: Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность) : словарь-справочник [авт.-сост. В.А. Ильганаева]. – Харьков : КП «Городская типография», 2009).
3. Назвати 3-4 причини для того, щоб трактування соціальних комунікацій, здійснене В. Ільганаєвою, мало право бути включеним до наукової галузі «Соціальні комунікації».

Література: 18, 20–24.

ТЕМА 5. Сучасні тенденції розвитку наукової галузі «Соціальні комунікації», відбиті в дисертаційних роботах докторів наук із соціальних комунікацій (від 2008 року й дотепер).

Мета: навчити студентів ідентифікувати сучасні тенденції розвитку наукової галузі «Соціальні комунікації», спираючись на автореферати

докторських дисертацій із соціальних комунікацій, починаючи від 2008 року й донині.

План

1. Методологічна тенденція розвитку наукової галузі «Соціальні комунікації».
2. Праксиологічна тенденція розвитку наукової галузі «Соціальні комунікації».
3. Розвиток наукової галузі «Соціальні комунікації»: трансгресивна тенденція.

Завдання

1. Знайти в інтернеті 2–3 тексти авторефератів дисертацій на здобуття вченого ступеня доктора наук із соціальних комунікацій, проаналізувати їх та письмово зазначити 3 основних ідеї, які захищали дисертанти.
2. Створити схему трьох тенденцій розвитку соціальних комунікацій в Україні та підібрати до кожної із тенденцій по 2–3 приклади (назви дисертацій і прізвища їхніх авторів).

Література: 18–22.

ТЕМИ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Зародження ідей дослідження соціальних комунікацій (роль папи Пія XI).

Теоретичні питання

1. Причини зародження ідей і теорій соціальних комунікацій.
2. Роль папи Пія XI у становленні ідей соціальних комунікацій.
3. Концептуальні підходи до вивчення соціальних комунікацій.

Теми рефератів

1. Церква і соціальні комунікації.
2. Роль папства у становленні соціальних комунікацій.
3. Соціальні комунікації в медицині.
4. Соціальні комунікації в мобільному з'язку.

Практичні завдання

1. Проаналізувати доступні джерела з історії соціальних комунікацій та виокремити причини виникнення соціальних комунікацій як наукової галузі в Україні.

2. Знайти в мережі інформацію про «Inter Mirifica» – декрет Другого Ватиканського собору Католицької церкви, присвячений засобам масової комунікації (див.: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_decree_19631204_inter-mirifica_en.html). Законспектувати пропозиції папи Пія XI, які присвячені соціальним комунікаціям.
3. Підготувати доповідь про концептуальні підходи до вивчення соціальних комунікацій, описавши детально симвітерну, структурну, функціоналістську концепції розвитку соціальних комунікацій (див. Холод О.М. Соціальні комунікації: соціо- та психолінгвістичний аналіз. – Львів: ПАІС, 2011. – 288 с.).

Література: 19, 23–24, 28.

Тема 2. Теорія соціальних комунікацій А.В. Соколова (як метатеорія), В. Конецької, Ф. Шаркова.

Теоретичні питання

1. Метатеорія соціальних комунікацій А. Соколова.
2. Погляд соціологів на теорію соціальної комунікації В. Конецької.
3. Теорія масової комунікації як підґрунтя для ідей Ф. Шаркова про соціальні комунікації.
4. Формування ідей соціальних комунікацій в теорії іміджбілдингу та прикладних соціальнокомунікаційних технологій Д. Гаври.

Теми рефератів

1. Основи теорії соціальних комунікацій у працях А.В. Соколова.
2. Соціологія і соціальна комунікація в Росії.
3. Місце соціальних комунікацій в системі наукових знань Росії, України та Польщі.
4. Ідеї вчень про масову комунікацію як базові для формування теорії соціальних комунікацій.
5. Теорія соціальних комунікацій у працях Д.П. Гаври (Росія).

Практичні завдання

1. Зробити копію схеми, яка відбиває метатеорію соціальних комунікацій в концепції А.В. Соколова та письмово пояснити схему.
2. Довести думку про те, що словосполучення «соціальні комунікації» має право вживатися у множині. Під час підготовки до відповіді слід використовувати концепцію В.П. Конецької (Росія) та В.В. Різуна, О.М. Холода (Україна).

3. У парі з іншим студентом магістратури підготувати дискусію про погляди Ф.І. Шаркова на особливості формування та інституалізації соціальних комунікацій.

Література: 14, 24–25.

ТЕМА 3. Сучасні теорії соціальних комунікацій Ю. Подгурецького та Т. Гобан-Класа (Польща).

Теоретичні питання

1. Соціальна комунікація як інтердисциплінарна область у теорії Ю. Подгурецького.
  - 1.1. Детермінанти соціальної комунікації.
  - 1.2. Психологічні аспекти соціальної комунікації.
2. Соціальні комунікації з позицій теорій медіа та масової комунікації у трактовці Т. Гобана-Класа.
  - 2.1. Теорії дифузії інновацій.
  - 2.2. Теорія Д. Лернера.
  - 2.3. Теорія В. Шрамма.

Теми рефератів

1. Детермінанти соціальної комунікації у вченні Ю. Подгурецького.
2. Соціальна комунікація в психологічній концепції Ю. Подгурецького.
3. Основні положення теорії дифузії інновацій як стартові для формування соціальних комунікацій.
4. Ідеї аналізу масових комунікацій як соціальних комунікацій в теоріях Д. Лернера та В. Шрамма.
5. Трактовка Т. Гобан-Класом специфіки масових комунікацій як предтеча формування ідей соціальних комунікацій.

Практичні завдання

1. Зробити доповідь на тему «Ідеї соціальної комунікації в праці Ю. Подгурецького «Соціальна комунікація»».
2. Довести думку про те, що окремі положення теорії соціальних комунікацій закладені у вченнях про масові комунікації.
3. Здійснити аналіз положень теорії Т. Гобана-Класа.

Література: 7, 30.

ТЕМА 4. Комплексні моделі соціальних комунікацій. Вивчення соціальних комунікацій у Вашингтонському університеті (США). Соціальні комунікації в теорії Н. Палачева (Болгарія).

Теоретичні питання

1. Комплексні моделі соціальної комунікації (Вашингтонський університет, США).
2. Соціальні комунікації як соціальна компетенція у концепції Р. Кемпбелл (США).
3. Теорія соціальних комунікацій Д. Тімлера (G. Timler) у лікуванні дітей шкільного віку від алкогольної залежності (США).
4. Освітня модель SCERTS: соціальна комунікація, емоційна регуляція, підтримка транзакцій у теорії Б. Прізанта, Е. Везербі, Е. Рубін та Е. Лоран (США).
5. Концепція соціальної комунікації в теорії Н. Палачева (Болгарія).

Теми рефератів

1. Досягнення Вашингтонської школи соціальних комунікацій.
2. Застосування ідей теорії соціальних комунікацій під час лікування дітей шкільного віку від алкогольної залежності (США).
6. Теорія соціальної комунікації у працях Б. Прізанта, Е. Везербі, Е. Рубін та Е. Лоран (США).
3. Соціальна комунікація з позицій поглядів Н. Палачева.

Практичні завдання

1. Підготувати презентацію в Power Point основних ідей Вашингтонської школи соціальних комунікацій.
2. Виписати основні положення теорії соціальної комунікації, запропонованої Н. Палачевим.
4. Проаналізувати складову «соціальна комунікація» в межах освітньої моделі SCERTS.

Література: 29–30, 33–34.

ТЕМА 5. Основні положення моделі соціальної комунікації болю в теорії Д. Крейга (Канада) та ідеї розвитку соціальних комунікацій у Ліссабонській школі.

Теоретичні питання

1. Соціальнокомунікаційна модель болю в теорії Д. Крейга (Ванкуверська школа соціальних комунікацій, Канада).
2. Погляди на роль соціальної комунікації в теорії М. Піно та Н. Гонтъє (Ліссабонська школа).

Теми рефератів

1. Теорія Д. Крейга у межах Ванкуверської школи соціальних комунікацій.
2. Вплив ідей Ліссабонської школи на інституалізацію теорії соціальної комунікації.
3. Основні школи соціальних комунікацій у Європі.

Практичні завдання

1. Визначити основні напрямки розвитку Ванкуверської школи соціальних комунікацій і доповісти про них на занятті.
2. Порівняти досягнення Ліссабонської школи з досягненнями Ванкуверської школи соціальних комунікацій. Результати порівняння подати у схематичному вигляді.
3. Визначити роль американських та європейських дослідників у розвитку теорії соціальних комунікацій.

Література: 31–33, 37.

ТЕМА 6. Основні тенденції розвитку теорії соціальних комунікацій з позицій соціального інжинірингу (В. Різуна, Г. Почепцова, О. Холод).

Теоретичні питання

1. Концептуальні погляди В. Різуна на соціальні комунікації як інструмент соціального інжинірингу.
2. Теорія комунікаційного та соціального інжинірингу і соціальні комунікації з позицій Г. Почепцова.
3. Основні тенденції розвитку соціальних комунікацій у теорії комтека О. Холода.

Теми рефератів

1. Теорія соціальних комунікацій у працях Київської школи соціальних комунікацій як концепція соціального інжинірингу.
2. Провідні положення підходу В. Різуна в аналізі соціальних комунікацій.
3. Ідеї соціального та комунікаційного інжинірингу з позицій Г. Почепцова.
4. Теорія комтека О. Холода та її роль у становленні ідей Київської школи соціальних комунікацій.

Практичні завдання

1. Підготувати презентацію в Power Point про теоретичні досягнення Київської школи соціальних комунікацій.
2. Розкрити суть діяльності В. Різуна і ролі його ідей у становленні наукової галузі «Соціальні комунікації» в Україні.
3. Підготувати дискусію про теорію комтека О. Холода та її роль у розвитку теорії соціальних комунікацій.

Література: 3–4, 10–12, 13–14, 20–23, 28.

Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, дискусія; наочні – презентація, ілюстрація; практичні – індивідуальні завдання, самостійна робота, практична робота. За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький. Використовуються елементи та методи дистанційного навчання

Методи контролю

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування, оцінки за виконані завдання. Письмовий контроль у вигляді контрольних робіт чи тестувань

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Лекційний матеріал курсу відтворює сучасні підходи до вивчення журналістики. Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Самостійна та індивідуально-дослідна робота студентів покликана сприяти досягненню мети, яка поставлена перед курсом «Теорія журналістики».

Завдання для самостійної та індивідуально-дослідної роботи до кожної з тем направлені на закріплення пройденого матеріалу. Їх виконання не є можливим без засвоєння основного змісту теми, орієнтації в загальних питаннях. Разом з тим виконання таких завдань потребує творчого підходу з боку

студента, вміння самому ставити додаткові питання та давати на них відповіді.

Під час самостійної роботи студентам насамперед слід зосередити свою увагу і зусилля на тих темах і питаннях, які вважаються основними і найважчі для засвоєння. Відповідно до цього, слід визначитись з місцем для самостійної роботи, наявною літературою, ознайомитись з каталогом бібліотеки, де студент планує займатися.

При виборі літератури слід в першу чергу використати найбільш свіжі видання, бажано вітчизняні і вітчизняних авторів, працювати як з монографічними виданнями, так і з періодикою, збірниками і навіть з газетними публікаціями.

Важливо вміти користуватись каталогами, скласти список літератури за тематикою, робити виписки і систематизувати виписане в окремі тематичні блоки. При цьому не забувати належним чином оформляти свої записи і виписки, вказувати автора, назву праці, рік видання і відмічати сторінки. Те, що цитується обов'язково береться в «лапки» і робиться посилання: праця, автор, сторінка. Бажано при цьому коментувати прочитане і виписане, висловлювати свої думки чи сумніви, зробити загальний висновок і відмітити, де опрацьований матеріал можна використати і як він допоможе засвоїти програмні теми і питання.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Причини зародження ідей і теорій соціальних комунікацій.
2. Роль Папи Римського Пія XI у становленні ідей соціальних комунікацій.
3. Концептуальні підходи до вивчення соціальних комунікацій.
4. Метатеорія соціальних комунікацій А. Соколова.
5. Погляд соціологів на теорію соціальної комунікації В. Конецької.

6. Теорія масової комунікації як підґрунтя для ідей Ф. Шаркова про соціальні комунікації.
7. Формування ідей соціальних комунікацій в теорії іміджблдингу та прикладних соціальнокомунікаційних технологій Д. Гаври.
8. Соціальна комунікація як інтердисциплінарна область у теорії Ю. Подгурецького.
9. Детермінанти соціальної комунікації в теорії Ю. Подгурецького.
10. Теорія Ю. Подгурецького: психологічні аспекти соціальної комунікації.
11. Соціальні комунікації з позицій теорій медіа та масової комунікації у трактовці Т. Гобана-Класа.
12. Теорії дифузії інновацій у контексті соціальних комунікацій.
13. Теорія Д. Лернера: вплив на теорії соціальних комунікацій.
14. Основи теорії В. Шрамма як підґрунтя формування ідей соціальних комунікацій.
15. Комплексні моделі соціальної комунікації (Вашингтонський університет, США).
16. Соціальні комунікації як соціальна компетенція у концепції Р. Кемпбелл (США).
17. Теорія соціальних комунікацій Д. Тімлера (G. Timler) у лікуванні дітей шкільного віку від алкогольної залежності (США).
18. Освітня модель SCERTS: соціальна комунікація, емоційна регуляція, підтримка транзакцій у теорії Б. Прізанта, Е. Везербі, Е. Рубін та Е. Лоран (США).
19. Концепція соціальної комунікації в теорії Н. Палачева (Болгарія).
20. Соціальнокомунікаційна модель болю в теорії Д. Крейга (Ванкуверська школа соціальних комунікацій, Канада).
21. Погляди на роль соціальної комунікації в теорії М. Піно та Н. Гонтъє (Ліссабонська школа).
22. Концептуальні погляди В. Різуна на соціальні комунікації як інструмент соціального інжинірингу.

23. Теорія комунікаційного та соціального інжинірингу і соціальні комунікації з позицій Г. Почепцова.
24. Основні тенденції розвитку соціальних комунікацій у теорії комтека О. Холода.
25. Специфіка соціальних комунікацій, що реалізуються в три етапи соціального інжинірингу в концепції О. Холода.
26. Ідентифікація соціальних комунікацій як перший етап соціального інжинірингу.
27. Моделювання соціальних комунікацій на другому етапі конструювання соціального інжинірингу.
28. Верифікація ідентифікованих моделей соціальних комунікацій у межах реалізації інструментарію соціального інжинірингу.
29. Теорія соціальних комунікацій В. Ільганаєвої: перший рівень комунікаційного знання «Суспільство як комунікаційна єдність».
30. «Загальна теорія комунікації» на другому рівні комунікаційного знання в теорії соціальних комунікацій В. Ільганаєвої.
31. Соціальні комунікації як зміст третього рівня комунікаційного знання теорії соціальних комунікацій В. Ільганаєвої.
32. Трансгресивна тенденція розвитку соціальних комунікацій у теорії В. Ільганаєвої.
33. Методологічна тенденція розвитку наукової галузі «Соціальні комунікації».
34. Праксиологічна тенденція розвитку наукової галузі «Соціальні комунікації».
35. Розвиток наукової галузі «Соціальні комунікації»: трансгресивна тенденція.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Семинарське заняття є однією із форм аудиторних навчальних занять. Кількість годин, відведених на семинарські заняття з курсу «Соціальні комунікації» визначається навчальним планом. Темі семинарських занять наведені у робочій програмі з курсу.

Семинарське заняття спрямоване на глибоке та повне розкриття студентами певної проблеми на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури. На семинарських заняттях студенти глибше опановують складні питання, беруть участь в їх колективному творчому обговоренні, оволодівають науковими методами аналізу певних явищ і проблем. Систематична підготовка до семінару з курсу «Соціальні комунікації» привчає до самостійної роботи з першоджерелами, науковою, навчальною, навчально-методичною літературою, періодичними та довідковими виданнями. Для виступу на семинарському занятті студенти готують усні відповіді на поставлені запитання, реферати. Під час занять створюються умови для перевірки та виявлення інтелектуального рівня студентів, для набуття уміння виступати, логічно висловлюватись, колективно обговорювати гострі проблеми, обстоювати власну точку зору, аргументувати свою позицію.

Для ґрунтовного засвоєння першоджерел з курсу «Соціальні комунікації» необхідно вдумливо конспектувати їх, вдаючись до різних видів запису – витяги, тези, цитати і т.д. Готуючись до відповіді, важливо, в першу чергу, визначити напрями наукових досліджень з певної проблеми та впровадження їх результатів у практику. Доцільно підготувати власні спостереження та висновки, обґрунтовуючи їх теоретичними положеннями та рекомендаціями.

Семинарські заняття з курсу «Соціальні комунікації» базуються не лише на матеріалі, який міститься в лекційному курсі, але й підбиватимуть підсумок самостійної роботи з рекомендованою літературою.

Використовуючи рекомендовану літературу, студент повинен засвоїти основні положення теми, відповідну термінологію. Особливу увагу слід звернути на сутність відповідного поняття по кожній темі, на теоретичне обґрунтування основних позицій, правову базу. Для закріплення вивченого матеріалу студент повинен дати відповіді на контрольні запитання. Рекомендується звернутися до додаткової літератури.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Мета практичних занять – закріпити теоретичні знання, здобуті студентами під час лекцій, і виробити практичні навички використання мовних засобів в усному й писемному професійному мовленні.

Під час проведення практичних занять використовуються різні види роботи: короткі повідомлення на визначену тему (готуються як домашні

завдання), виконання практичних завдань на окремих аркушах (результати коментуються студентами та викладачем на наступному занятті, аналізуються типові помилки).

Практичні заняття з курсу «Соціальні комунікації» передбачають роботу студентів з відповідною рекомендованою літературою, відповіді на питання в аудиторії, визначення функцій мови у різних видах текстів та повідомленнях, а також передбачають колективну роботу в аудиторії – проведення ділових бесід, моделювання телефонної розмови та підготовку публічного виступу.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота з дисципліни «Соціальні комунікації» передбачає активну участь студента, дозволяє йому набути навичок самоорганізації, навчитись правильному розподілу часу на опрацювання матеріалу, для самостійного пошуку інформації.

Самостійна робота передбачає опрацювання лекційного матеріалу для визначення головного у змісті лекції. Опрацювання рекомендованої літератури також є одним із важливих видів самостійної роботи. Він передбачає конспектування необхідних для підготовки до заняття питань. Робота із першоджерелами може відбуватися у різних формах, результатом якої стають такі види запису як витяги, цитати, тези, конспекти запропонованої для опрацювання літератури.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Мета модульної контрольної роботи: закріпити теоретичні та практичні знання, які студент набуває під час вивчення навчальної дисципліни (аудиторних занять та самостійної роботи) у кожному модулі.

Модульні контрольні роботи виконуються в аудиторії.

Завдання модульної контрольної роботи виконуються у формі відповіді на поставлене питання або після сформульованого визначення називається поняття, а також виконання завдань практичного блоку.

Модульна контрольна робота виконується студентами на аркуші А4, завдання МКР викладач готує заздалегідь.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Під час вивчення дисципліни «Соціальні комунікації» використовуються різні форми навчання, однією з яких є лекція.

Вибір теми реферату.

Тема реферату повинна становити самостійну розробку питання, чітко сформульованого та окресленого. Важливими критеріями при доборі теми реферату, є її актуальність, широка джерельна база, наявність необхідного фактичного матеріалу, а також достатнє її висвітлення в науково-методичній літературі.

Структура реферату містить такі елементи:

- титульна сторінка;
- план;
- вступ;
- основна частина (розділи, пункти, підпункти);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки;
- перелік умовних позначень.

На титульному листі реферату вказуються: офіційна назва навчального закладу, факультету і кафедри; прізвище та ініціали автора реферату (абревіатура навчальної групи); повна назва теми; прізвище та ініціали наукового керівника, його науковий ступінь і вчене звання; місто, де знаходиться навчальний заклад та рік написання реферату.

У вступі реферату обґрунтовується актуальність теми, її особливості, подається аналіз використаних джерел, називаючи при цьому авторів, які вивчали дану тематику, визначається сутність та недостатня дослідженість питання.

Основну частину реферату складають кілька розділів, поділені на підрозділи, логічно поєднані між собою.

Виклад матеріалу в рефераті має бути логічним, послідовним, без повторень. Слід використовувати синтаксичні конструкції, характерні для стилю наукових документів, уникати складних граматичних зворотів. Неприпустимо використовувати цитати без посилання на автора.

Кожен розділ реферату повинен завершуватись короткими висновками, чіткими і лаконічними, де узагальнено оцінки та практичні рекомендації. Можна стисло вказати на перспективи подальшого дослідження даної проблеми.

Оптимальний обсяг реферату складає 10-15 сторінок. Реферат має відповідати вимогам до оформлення рукопису кваліфікаційної роботи: вступ і висновки в сумі не повинні перевищувати 20% від її загального обсягу; текст друкується через 1,5 інтервали шрифтом Times New Roman. Всі сторінки нумеруються: загальна нумерація починається з титульного листа, проте порядковий номер на ньому не ставиться.

Після титульного листа подається зміст реферату з точною назвою кожного розділу і вказуванням його сторінок.

Список використаних джерел складається з дотриманням загальноновизнаних вимог до робіт, що готуються до друку. До списку використаних джерел мають бути включені лише безпосередньо використані в рефераті праці в алфавітному порядку авторів.

Реферат оцінюється за такими критеріями: актуальність; наукова та практична цінність; глибина розкриття теми, вирішення поставлених завдань; повнота використання рекомендованої літератури; обґрунтування висновків; грамотність; стиль викладу; оформлення реферату; обсяг виконаної роботи; завершеність дослідження.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Відповідь студента оцінюється на:

«Відмінно» – якщо повно та глибоко, розгорнуто, правильно та обґрунтовано викладено матеріал:

- студент виявляє глибокі знання усієї програми навчальної дисципліни;
- відображає чітко знання лінгвістичних термінів, розуміє взаємозв'язок і взаємодію мовних категорій, правильно формулює відповідні тлумачення;
- застосовує теоретичні знання на практиці, робить власні висновки та узагальнення;
- має навички лінгвістичного аналізу мовних явищ з фонетики і фонології, лексикології та фразеології, морфології і синтаксису;
- розуміє можливості сучасних наукових методів досліджень та володіє цими методами на рівні, необхідному для вирішення практичних завдань, що постають при виконанні професійних обов'язків.

«Добре» – якщо студент дав відповідь на поставлене запитання, проте вона має хоча б один з таких недоліків:

- є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
- є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їхні характеристики;
- наявні неточності у виконанні практичних завдань.

«Задовільно» – якщо відповідь студента є поверхневою, недостатньо аргументованою:

- свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних мовознавчих понять, концепцій, категорій;
- не містить посилань на літературу;
- викладена з порушенням логіки подання матеріалу;
- містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень.

«Незадовільно» – якщо студент не відповів на поставлене питання або відповідь є неправильною;

- не розкриває сутності питання, або ж допущено грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність відповідних знань у студента чи їх безсистемність та поверховість;
- не знає основних положень навчальної дисципліни та принципів аналізу мовних явищ; не вміє сформулювати власну думку та викласти її.

Індивідуальне завдання – підготовка реферату чи доповіді за темами, наведеними у робочій навчальній програмі.

Індивідуальне завдання подається у визначені викладачем строки. Оцінка за індивідуальне завдання виставляється на останньому практичному занятті.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Значення рейтингу з кредитного модуля	Оцінка ECTS	Традиційна екзаменаційна оцінка	Традиційна залікова оцінка
90–100 балів	A – відмінно	відмінно	зараховано
84–89 балів	B – дуже добре	добре	
74–83 балів	C – добре		
66–73 балів	D – задовільно	задовільно	

50–65 балів	Е – достатньо (задовольняє мінімальні критерії)		
24–49 балів	FX – незадовільно	незадовільно	не зараховано
0–24 балів	F – незадовільно (потрібна додаткова робота)	не допущено	не допущено

Література:

Базова:

1. Житарюк М. Г. Теорії та моделі масової інформації (Масова комунікація): навч.-метод. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 244 с.
2. Холод О.М. Теорія масової комунікації: курс лекцій. Київ: Інтерсервіс, 2022. 146 с.

Додаткова:

1. Бежнар Г.П. Теорія масової культури: курс лекцій: навчальний посібник [електронне видання]. Київ, 2020. 49 с.
2. Вальорска А.М. Діпфейк та дезінформація: практич. посіб.; пер. з нім. В. Олійника. Київ: Академія української преси; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.
3. Титаренко М. Комунікація від нуля. Есеї для Мані. Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. 232 с.
4. Шевченко В. Е Мультимедійний контент: навчальний посібник К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. 239 с.
5. Baran S.J. ISE Introduction to Mass Communication Paperback, McGraw Hill; 12th edition, 2022. 464 p.
6. Baran S.J., Davis D.K. Mass Communication Theory: Foundations, Ferment, and Future, 8th Edition, Oxford University Press, 2020ю 448 p.
7. Campbell R., Martin Ch., Fabos B. Media & Culture: An Introduction to Mass Communication, 13 Edition, Bedford/St. Martin's, 2021. 608 p.

8. Hanson R.E. Mass Communication: Living in a Media World, SAGE Publications, Inc; Eighth edition, 2021. 488 p.
9. McQuail D., Deuze M. Media and Mass Communication Theory, 7th Edition, SAGE Publications Ltd, 2020. 688 p.
10. Sanborn F. A Cognitive Psychology of Mass Communication, 8th Edition, Routledge, 2020. 568 p.
11. Turow J. Media Today: Mass Communication in a Converging World, 7th Edition, Routledge, 2019. 472 p.